

KRAŇSKO

země rozkošných alpských jezer (Bledské, Belapečské, Bochyňské atd.) a velkolepých vodopádů (Peričnik, Savica, Vintgar a j.) —

země nádhery alp Julských, Kamnicko-Saviňských, Karavanek a malebných horských údolí, protékajících bystřinami —

země krápníkové báje podzemních jezer (Postojenské, Malootocké a j.).

Letní sídla: Bled, Bochyňská Bistřice, Begunje, Dovje, Kamnik, Kráň, Kranjska Gora, Škofja Loka, Toplice a j. v.

Deželna zveza za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem

(Zemský svaz pro povzbuzení návštěvy cizinců v Kráňsku) — podává bezplatně informace o cestování a ubytování v Kráňsku. —

KANCELÁŘ:
Lublaň (Ljubljana) Miklošičova cesta 10, nádvoří hotelu Lloyd, naproti hotelu Union.
Úřední hodiny: od 3 do 5 odpo. —
Dopisuje se česky.

Frant. Skumavec, lidově Šmerc,

horský vůdce pro Julské Alpy a Karavanky,

doporučuje

==== výletníkům a turistům ====

svůj nejlépe upravený

hostinec v Mojstraně u Dovje.

Výborná jídla i nápoje. — 12 pokojů s jedním nebo dvěma ložema.

Důležité na cestu.

Přesné kapesní hodinky remont. s budičkem, zvukového zvonkového hlasu. — Pedometry. — Přesné hodinky »Ordre« antimagnetické. Cenník zašle

OTOKAR ŠTASTNÝ,

Praha, Celetná ulice, u prašné brány.

Tiskem »Unic« v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alp. družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

ORGÁN

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smiřčově, Ferdinandovo nábřeží č. 12. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku buďtež adresovány: Praha-III., Kampa 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky zasílají se českému odboru v Praze 1947-II.

ČÍSLO 4.

LEDEN 1909.

ROČNÍK XI.

Bischofsmütze.

Vzpomíná Ed. Sittler.

(Dokonč.)

Četné sněhové balvany, v bizarní formy teplým prúvanem osekane, brání nám velmi často v postupu. Zvláště jeden — dobře za tři muže vysoký — utkvěl mi v paměti. Přiléhá ještě nedávno těsně do kouta hladkého kolmého stupně skalního. Nyní však odtál a vskutku překáží tak, že nelze kloudného pohybu učiniti. S napětím vši síly vysazují svého Leopolda — propůjčiv mu své reptající rameno, pouze kapesníkem proti zubům jeho střevice ochráněné — nahoru na skálu; ale sám —? Vytáhnouti se nedám. Provaz zaklesnut, a již „řebříkuji“ po sněhovém balvanu vzhůru. Již jsem nahore; široký krok, a budu na skále. V tom mi sníh pod nohou povolil, druhá noha se mi s hladké skály přirozeně smekla, a šups — již se kývám mezi sněhem a skálou na provaze v nepříjemné situaci. Sjedou-li, vidím, že si natřískám důkladně. Marně hledají ruce záchyty na skále. Není ho. Zatím zubaté opatky se zarývají vzadu do sněhu, a — skoro na ležato — polo tažen Leopoldem, plochýma dlaněma přilepují se ke skále, hlavou se o ni opírám, vzadu kopám si jako kůň, když vyhazuje, do sněhu schůdky, a tak dostávám se pracně nahoru. Leopold má, jak vidím, radost, že moje „pýcha“ jest pokorena, a že mi přece jen byl „dobrý“. Inu jakáž pomoc. Již se stalo.

A jde to čile výš. Již jsme u jiného velmi choulostivého místa. Říkají mu „Steinerschritt.“*) Naše rokle je totiž zatarasena ohromnou skálou, v ní zaskřinutou. Je potřeba skrčiti se pod ní, její převislou ostrou hranu obejmouti rukama, a tělem silně do zadu vypnutým přesunouti se na druhou její stranu, kdež musí noha — viděti tam totiž není — namakati si bezpečný stup. Překonáváme hravě tuto obtíž, poněvadž skála připravila: výborné záchyty oběma rukám. A již jsme

*) Vůdce Steiner a Auhäusler první vystoupili r. 1879 na vrchol Bischofsmütze.

za krátko na vrcholu praskliny — ne kde se malý roh Bischofsmütze (2415 m) od většího (2454 m) dělíti počíná, nýbrž výše, kde z hrany většího rohu mohutný žandarm, zdola dobře viditelný, vystupuje. Podlézáme tam těsnou dírou pod zaskřinutým balvanem na druhou, severo-západní stranu hory.

Ve strži byli jsme jako za kamny. Ale zde — huj, jaký je to mrazivý severák, jenž k nám z Čech přes Dunajskou rovinu duje! Vše kolem nás jest utopeno v mlhavé kaši. Bylo by věru moudré, zanechatí bláhového počínání a vrátiti se klidně, odkud jsme přišli. Avšak — na vrchol již nedaleko, skála je výtečná, a pak Leopold se mi vyznal, že dnešní túra jest snad jeho poslední vůdcovský výkon. Za několik dnů hodlá nastoupiti ve Štýrsku službu lesníka a loveckého průvodčího nějakého „barona.“ A lichotí mi, takhle prý krásně mu ještě žádný „pán“ nešel na Bischofsmützi, že by to byla ostuda túry nedokončení, když jsme již tak blízko cíle atd. Tedy vzhůru!

Odbočujeme asi čtyřmi kroky silně exponovanými na levo, a přitlačujeme se do mělkého kuloáru, jenž zdánlivě kolmo v nitru nyní již zcela rozseknuté hory rovně na vrchol míří.

Podivuhodná to hora ta Bischofsmütze, alias „Čertovy rohy.“ Jako dvě mušky vylezli jsme pracně na větší z těch rohů, jenž jako by schválně byl obroušen, a chceme nahoru. Skála je všude jako ulitá. Kaménku volného tu není. Jeť příkrost taková, že co se uvolní, ihned musí dolů. A přece ruka i noha nalézá hojnost malých drsností, kteréž — i ty nejmenší z nich — bezpečně vzhůru nesou. Tu nelze odolat, byť si byl na skále sníh, místy i zledovatělý, jež si pečlivě odhrabujeme vzdor tomu, že se nám hojně sype do rukávů i za krk. Chutě tedy ku předu! A za půlhodinku jsme na sedélku pod vrcholem, odkud zpřímá krácejíce můžeme již vystoupiti na maličkou plošinu vrcholu, která tak sotva 5 osobám prostoru skýtá.

Cestou nás bystře popoháněl čiperný severák, metaje nám v oči občas drobné vločky sněhové. Když jsme již k vrcholu se blížili; zněly nám z mlhy vstříc občas pronikavé hvizdy, čím dále tím častější. Provázelo je jakési svištění, čím dál tím také zřetelnější, jako by se k nám z veliké dálky blížilo. A právě když vystupujeme z kuloáru, mění se svištění to v syčivý praskot kol kolem. Víchr zaječel, kotoučové víry se vzedmuly, a prudká sněhová metelice jala se nás divoce mrskati. Strašná zima chce rozřepati zpocené naše údy, lehkým šatem málo jen chráněné. Nelze postáti. Skokem dobíháme vrcholu. Děsný orkán hrozí nás s uzoučké prostory smést. Stojíme co možno rozkročení, druh druhu pevně svírajíce jednou rukou kolem šíje. Leopold spěšně vyjímá knihu z pouzdra, drží mi ji volnou levicí, a já volnou pravicí, nemoha pro mráz ani skřehlými prsty vládnouti, zapisuji divnými klikyháky naši přítomnost.

Přiznám se, chtěl a mohl jsem právem tam připsat: „a svoji bezmeznou hloupost.“ To jsem mohl tušit, že zde nahofe bude čínal. A nyní jsme v tom, ve sněhové bouři za strašného mrazu, což je to nejhorší, co může turistu ve skalách potkat. Což konečně o mne; ale tu vedle mne mladý život — jenž mi tak vesele vyprávěl o svých na-

dějích do budoucna, tam ve službách baronových v zeleném Štýrsku. Oh, vy „Čertovy rohy,“ co jste to na nás nalíčily! Úkosem vrhám plachý pohled do bílé při mrazu jakoby vařící se kaše tím směrem, kde leží milovaná moje hrouda, na níž i moji draží žijí. Nebude to snad pohled na rozloučenou? — Věru možná dost! Ta cesta, kterou jsme sem přišli, teď zledovatělá, ta věru každému může se státi poslední!

Stírám si přimrzlý pot s čela a s ním i tyto myšlenky, jež chtějí, abych zmalomyslněl. Bud' vůle Páně! Srdnatě dolů! Život stojí za mužný boj! — A byl to boj, strašný, příšerný, o němž jsem neměl dosud tušení, jež nepřejí víc ani sobě, ani nejhoršímu člověku.

Dřeli jsme se v pravém slova smyslu. — Myšlenky všechny soustředěny jen na příští krok, a každý sval a každý nerv ví: nechytit, sice . . . Zůstáváme pohromadě, vždyť na 2—3 metry již druha v metelici neviděti. Bohudíky, zaledněné záchyty i nyní drží, a kuloar — jediný možný směr — nedopustí, abychom zbloudili s cesty. Jen aby ruce, hrabající ve sněhu, od něhož šat náš jest již zcela promoklý a jako krutý umrzlý, tak ukrutně zkřehlé, nevypověděly službu! Rukavice moje — poctivé jelenice — již dávno nemají prstů; rozedřeny zůstaly na ledových hrotech. Jdeme bez hlesu, jen tu a tam urvaný dotaz, máme-li kdo pevný stup, úsečné komandó zadnímu, aby volil jiný, lepší záchyt nebo směr. Provaz je zmrzlý na roubík, téměř neupotřebitelný, jak jilhe v rukách a páli, a přece jen se oběma osvědčuje jako výborný přítel. Lezouce na krátkou distanc, pomáháme si více rukama a rameny, zápasíce s ledem o každou píd' — s ledovým klidem a krutou odhodlaností.

Cestou vzhůru všiml jsem si markantního záchyty, jenž v podobě nosorožcova rohu v přirozené velikosti trčí tam ze skály, a jenž umožnil nám při výstupu přesun z jednoho komínu do druhého. Hola, tam asi dva metry nade mnou na levo vykukuje tento růžek z ledové kůry. Díky! Tebe nevidět, jistě jsme zbloudili, a zašli, kdo ví kam. Kdož ví, psal-li bych dnes tyto řádky! Vracím se tedy, přesmykám se, tiskna vděčně kamenný nosík, jako záchranný hák nám tu Prozřetelností přichystaný, a ukazuji naň svému následníku. I ten se ho již chytil. V tom však zaběduje. Vzhlížím rychle k němu a vidím, jak pověsiv se za nosík řemenem u pasu zuřivě nohou škuje. Křeč v noze prý se o něho pokouší. To by nám tak ke všemu ještě scházelo. Co by to z nás obou asi bylo! Na štěstí zmíněné zuřivé šhubání, jež dle ujišťování Leopoldova je nejosvědčenějším zdejší „domácím“ prostředkem proti křeči, ji zahnilo. Probíjíme se níž a níž, až takřka hlavou vrážím do známého žandarmu, mlčky tu na stráž stojícího, jež pro metelici ani vidět nebylo. Svrchovaný čas. Již jsme oba skoro zmrzli. Rychle do díry pod kamenem a do sluje proti zuřivému větru chráněné. Teď jsme i my zachráněni. — Upřímně snímám klobouk a vděčně hledím k nebesům — děkuje jim za znovu darovaný život! Šlof o něj opravdu! — — —

Ve sluje je za větrem. Chvějeme se však, jsouce až do kostí prostydlí, zimou. Třeba pohybem se zahřáti. Tedy rychle dál! A brzy se vrací s teplem údům křepkost a radost — radost veliká ze silného činu

dává nám nezvyklou bujarost. Jako hračkou překonáváme všechny překážky; Steinerův krok jako by byl pro děti, ač i dlouhaté nohy Leopoldovy tak zrovna na něj stačí, a já, maje o poznání kratší, musím se tím hlouběji skrčit pod převisem a tím více se přehnout do zadu. I sněhový balvan tentokráte musí mne strpěti na hřbetu svém, a slézám s něho beze vší závady. Leopold mu nechce věřit. Skočí prý raději dolů. Dobře zadrhnuv provaz, jež pevně držím, seskakuje, a — již jde dolů, poněvadž mu nohy ujely. Nebýti sněhového balvanu, jímž pohrdl a o nějž jsem se vší silou mohl opřít a jej tak udržeti — jistě bychom byli úrazu neušli. Alespoň jest nyní moje ranní „aféra“ čestně vyrovnána.

A již nás vítal opuštěný můj cepin, bezmála celý zavátý. Stloukám jím hranu sněhovou, abychom nemusili prolézati, a již pěstujeme „řebříkování“ znova a se zdarem. Na příkrém tomto sněhu nový sníh se neudržel. Hůře je však dále. Svah sněhu měří tu dobrých 45°, a na něm nová měkká vrstva chytá nohy, choulí se v koule mezi hřeby čevlí. Ach, jak dobrým byl mi cepin, a přece šlo to špatně. Přiznám se, se sněhem nemohu se nějak spřátelit; neumím nějak po něm chodit. A na hřebenu nové závěje činí nebezpečným každý krok. Spouštíme se s něho po téže stěnce, po níž jsme se naň vydrápali, do okrajové štěrbině, a zkoušíme to chvíli v ní. Marně však; čerstvý sníh zakrývá výmoly — ještě tu nohy polámeme. Tedy zase na firn. Ale pro čerstvý sníh pod nohama v hroudy se válející nelze udělati kroku. Kdyby bylo vidět, kam míříme, raději bych se v sedě pustil dolů. Nelze však, chumelí se bez přestání. Musíme velmi pracně spouštěti jeden druhého dolů a to tak, že vždy jeden sestupuje dolů do odpařené rokle a druhého na dvojnásobnou délku našeho lana při sestupu zabezpečuje. Tak překonáváme, se strašnou ztrátou času tento zlý, asi 150metrový kus cesty. Konečně příkrost firnu se umenšila, můžeme sbíhati k sedlu pod Mosermandlem, a nacházíme opět značky opuštěné trassy mezi zavátými balvany*).

Překonavše i poslední nástrahy, jež zaváté propadliny mezi balvany na nás nachystaly, sjíždíme po bezpečném firnu v „Eiskarl,“ a jsme šťastně dole. Za tři čtvrtě hodiny budeme v chatě.

A tu teprve vzpomínám, že jsme — cele zaujati nádhernou horáckou prací — ani nevzdechli na to, kolik času uběhlo, a že máme s sebou v rancích proviant. Nyní jest pomalu půl 2. odpoledne. Tedy plných 6 a půl hodiny jsme se lopotili, bez oddechu, jen co v těžkých místech druh na druhu čekal. A po hladu, po žizni také ani památky. Rychle nyní dohoňme, co jsme zameškali! Vyjímám láhev s čajem, s níž jsem se celou cestu nadarmo vlácel. Ku podivu, čaj jest ještě vláhý. Či se to spíš na mých zpocených zádech stále znova ohřívá? To je důkaz, že jsme poctivě si nyní doušek z něho zasloužili.

*) Jiných značek jsem při celém výstupu i sestupu nespátřil. Také nikde není ani jediného hřebu nebo nějakého zabezpečení. Také by bylo jen na újmu. Při normálním počasí je zajisté výstup na vrchol Bischofsmütze úplně pro trochu jen zkušného lezce bezpečný a vskutku, jak „Hochtourist“ II. (1903) str. 97. praví: „(eine) sehr interessante nicht zu streng Klettertour“.

A tak v jedné ruce otevřenou láhev a v druhé kus masa, loudám se spokojeně, cepin podpaždí, po travnatém svahu Mosermandlu, pochutnáváje si na dobrém soustu. A „bums“, již ležím v blátě na zádech, do něhož jsem po kluzkém trávníku několik metrů sjel. Ale ani láhvi, ani masu, ani mně se nic nestalo, leda že si odnáším trochu hlíny na šatech s sebou na památku.

Usedáme tedy raději k zameškanému obědu, a ztrávivše, co Pán Bůh nadělil, doloudali jsme se šťastně do chaty, kdež — přšelo, přšelo vesele dál.

Objednav si večeri, jdu se prospat. Ale večere jsem ten den nejedl. Spaní bylo potřebnější. Snědl jsem ji ráno pěkně k snídání. A při tom třpytil se kol kolem čerstvě napadaný sníh, jenž v noci až sem dolů za námi si pospíšil, ba ještě doleji nás předběhl. Na vrcholu Bischofsmütze i ostatních všech sedí ještě husté mraky. Patrně se tam včerejší bouře vzteká ještě.

Tedy s bohem, Vy pyšní Dachsteinští velikáni. Není s Vámi letos žádná moudrá řeč. A ty, Bischofsmütze, alias „Teufelshörner,“ děkuji Ti, žes mne tak intimně seznámila s „kmoťrenkou smrti.“ Již leckdy jsme si hleděli upřímně do tváře. Tam na Mangartu, kdy jedna bouř nad námi a druhá pod námi ledovými kusy a balvany kolem našich hlav si vyrovnaly svůj spor; i tam na Velikém Zvonu, odkud mne po 40 minut štal hrom a krupobití s vrcholku až do chaty na Adlersruhe. Ale tak poctivě, tak zpříma nebylo to ještě nikdy jako včera na vrcholu tvém, ó Bischofsmütze. A přesvědčil jsem se, že jest i smrti možno klidně a sebevědomě hleděti v hluboké oči, a to je jistě veliká věc, a za to Ti děkuji. Tvou včerejší hlínu Ti vracím; odnáším si na památku důkladnou modřinu na holeni, o níž jsem se teprve ráno, při oblékání, dověděl. — Dnes Ti vzkazuji, že se mi vlastně ještě ani dosud, po roce, nezahojila.

*

Velká Ponica.

Dr. V. Dvorský.

Napadl nový sníh, který měl v zápětí řadu krásných dnů a k turám tak příhodných, jak lze si jen pomyslet. Většina lezců byla již na cestě domů, ale kdo jen trochu mohl, toho nádhra podzimku zdržela jistě v Alpách. Poslední tura, kterou jsme si povolili, byla Ponica. Vyšli jsme z Kranjské Gory po páté hodině ranní v dosti velkém zástupu. Naše výprava měla ráz poněkud winklerovský, neboť jen nejstarší z účastníků mohl se chlubití jedním rokem, přesahujícím čtvrt století nuceného pobytu na zeměkouli, kdežto druzí — co se věku týče — následovali po něm v hodně velikých skocích. V nánosech koutu Krnice učinili jsme první zastávku, věnovanou jídlu. Až sem jde cesta docela pohodlná a všeobecně známá, dále však do Veliké Dniny dlužno sledovati loveckou stezku, která je strhaná a těžko

rozeznatelná. Byla sice nedávno označena, my však jsme její značky shlédli teprve tehdy, když jsme v protější svahu zápasili s klečí, breccii a kamením. Čermák vedl a proto všechna zodpovědnost za toto extempore svalena na jeho bedra. Chvilku jsme se vespolek hádali, vyčítajíce si navzájem dobrodiní prokázaná v životě, až první značka nás uvedla opět v smírnou náladu. Kout, nad nímž strmí Lipnica a obě Ponice, měl tentokrát podivný vzhled. Obvyklé sněhové pole bylo pryč a místo něho zely tu strhané ledové klenby, plné zamrzlého kamení i balvanů. Zbytky nového sněhu zakrývaly některá povážlivě tenká místa, takže při přechodu ledového klenutí bylo třeba nemalé opatrnosti. Na konci koutu shledali jsme, že značky vedou jinudy, než jsme zvykli choditi. Přidrželí jsme se tradičního směru, který jde ostře vzhůru kosodřevinami a srázným travnatým žlíbkem a ústí přímo v balvaništi pod koutem Škrletic. Také Velika Dnina působila svým vzhledem skoro trapně. Na místě velkých sněhových ložisk jen štěrky, ssutky a za-e štěrky. Několik černých ledových skvrn zbylo na krytých místech mezi balvany a pod skalami.

Malý odpočinek, ztrpčovaný pronikavým ranním mrazíkem. Po té stoupáme po ledových plochách posypaných štěrky a sráznými ssutkami ke skalám. Místo, kde jsme před třemi roky vystoupili s drem Frantou a s Tožbarem z massivu Ponice, poznali jsme na ráz: lehoučký terrain vede tu pod tlustou skalní věž. Ale hned pod ní nastala rozluka; Čermák pokládal za vhodnější výstup v pravo, Hlava a já byli jsme nakloněni směru levému. Později se ukázalo, že obojí názor byl stejně dobrý. Po krátké přehlídce rozhodli jsme se však jíti na levo. Lehké skály, poněkud nepříjemně exponované, přivedly nás rychle na spodní ssutkovou terasu Ponice. Také výstup na druhou terasu je velmi snadný, pouze věčné šlapání ujíždějících ssutek vzbuzuje nářek jednotlivých členů a touhu po skalách. Druhá terassa překvapila nás mile zbytkem zledovělého firnu, po němž stékala jemná hlaf sněhové vody. Několika ranami „piklem“ zřídil: jsme v ledu nádržku, která nás všechny dostatečně napojila kalnou tekutinou. Ostatně toho bylo hodně potřeba, neboť nás čekaly další strmé ssutky. Vrcholové stěny Ponice, spadající k těmto ssutkám, jsou proryty řadou kolmých komínů. Jednoho z nich použili jsme před třemi roky. Dnes nechtěl se nám žádný z těchto komínů líbiti — ani ne ten náš, kterému jsme dali titul „Tožbarův“. A tak se stalo, že traversující ssutky přišli jsme příliš daleko směrem k Dovškemu Kříži, kde ssutková terassa ostře se zvedající, vyklínuje mezi stěnami.

Nějaký čas jsme rozvažovali, nemáme-li se raději vrátiti k Tožbarovu komínu, avšak touha po tuře částečně nové zvířezila. Poněvadž pak skály, u nichž jsme meškali, nevyhlížely nejhůře, rozhodli jsme se pro ně. Většinu svého majetku, také kabáty a sekerky uložili jsme ve skulině nad ssutkami a rozdělili si lana. Jenom Čermák a Prachenský ml. měli krpce, my ostatní, byli jsme v botách. Čermák vzal do ruky jeden konec zometrového lana a vysoukal se žlábkem mezi dvěma pilíři a přes nevysoký převis k prvnímu místu, kde se dalo státi. Jakmile nabyl dobré polovice, následoval jsem za ním transportuje 15 m lana a

„pikl“, při čemž fixní lano, Čermákem třimané, ulehčovalo mi výsuk plnou měrou. Další akce spočívala prozatím v našich rukou; tři ostatní t. j. sl. Prachenská, Prachenský ml. a Hlava, byli nuceni čekati zatím dole, kdež dávali svoji netrpělivost hlasitě na jevo. Poněvadž nejbližší kus zdál se obtížnější, nechal mi Čermák zometrové lano a vzal si druhé menší. S ním soukal se vzhůru kolmým komínkem, ne však až na jeho konec, nýbrž v druhé jeho polovici převalil se na ostrý hřebítek koňmo a z něho na úzkou lištu do štěrbin mezi skalami. Přes malý žandarm přehoupl se pak lehko na pohodlný balkoněk. Abychom se snad všichni nedřeli nahoru nadarmo, vylezl ještě kousek na obhlídku a vrátil se se zprávou, že viděl již horní (vrcholovou) terasu a terrain k ní slezitelný. Potom, zabezpečen lanem, prolezl jsem komín a zůstal jsem nad ním státi. Teprve teď dostal Hlava povel ku vzestupu, ale jen pod komín. Odtud dirigoval výstup zbývajících účastníků. V této chvíli byli jsme rozházeni ve skalách velmi malebně. Čermák na balkonu za žandarmem, já nad komínem, slečna Prachenská v komíně, Hlava pod komínem a Prachenský dole na ssutkách. Není divu, že to trvalo dosti dlouho, než jsme se shromáždili všichni na prostranném balkonu. Komíněk nad ním byl zcela snadný, takže jsme jím prolezli hromadně a vyústil ve stupňovité stěně, která byla sice velmi exponovaná, ale poskytovala několik místeček k dobrému postoji. Výše stupně přestávaly a stěna se stala úplně kolmou; okraj mohutné plotny, poněkud od stěny odprýsknuté, umožnil Čermákovi vypracovati se na skloněné ssutkové místo. Následoval jsem za ním. Zbývajíc kus byl již vloženy, ale dosti nebezpečný pro tři doleji čekající lezce. Ležela tu totiž velká plotna, připravená jen se svaliti dolů a to přímo jim na hlavu. Krok přes ni byl nezbytný, neboť na druhé straně počínal drobný žlábek, který vedl již do terrainu schůdného. Čermák překonal obojí pakáž a brzy objevil se kolmo nade mnou. Mezi tím odstoupili dolejší porčkůd stranou — ovšem z dosahu nebezpečné plotny to nebylo — a pozvolna jeden po druhém vynořovali jsme se na okraji vrcholové terassy. Plotna přečkala šťastně všechny doteky.

Rychle vyběhli jsme na hřeben a na jednom jeho vrcholku zřídili jsme kamennou pyramidku. Na odpočinek nebylo času, neboť počasí se náhle změnilo, Prisojník i Škrletica byly ovinuty šedými kotouči mraků a v stěnách svištěl jižní vítr. Jedna krabička sardinek byla nám materiální odměnou za námahu výstupu, zatím co jsme již horlivě přetřásali, kudy zpět. Cestou, kterou jsme přišli, se nám nechtělo, jednak proto, že by žádala dlouhou provazovou práci, jednak i vzhledem k zmíněné plotně. Jednalo se tedy o to, najíti horní konec Tožbarova komínu. Za tím účelem traversovali jsme vrcholovou terasu směrem na západ, až jsme stanuli v srázné ssutkové rokli. Do ní ústily z dole dvě strže, avšak zdálo se, že pod nimi je převis. Proto jsem se vydal do skal v pravo od rokli (v směru sestupu) na obhlídku a shledal jsem, že spodek obou strží vsutku je zahrazen dvěma obrovskými přechýlenými balvany, ale zároveň jsem rozpoznal pod nimi horní ústí Tožbarova komínu, do něhož se dá přejíti šikmo skalami, aniž by bylo třeba překonávati ony balvany. Pro počátek sestupu vzali jsme

sice lano, ale brzo se ukázalo zbytečným. Jakmile byl dán povel odvázáti se, pustil se Hlava bouřným tempem dolů, aby dříve než sejdeme, přinesl věci zanechané u místa nástupu. V Tožbarově komíně trpěli jsme poněkud kamením, ale jinak to šlo rychle a bezpečně dolů.

Když jsme vystupovali z komína, spatřili jsme na ssutkách hrozného netvora, který se zvolna potácel směrem k nám. Při bližším ohledání seznali jsme, že je to Hlava, ověšený čtyřmi kabáty, pěti tlumoky, čtyřmi „pikly“ a dvěma páry rozbitých kovaných bot. Rozdělivše si poctivě svůj majetek, dali jsme se na rychlý a veselý sestup, a po páté hodině odpolední byli jsme zpět v Kranjské Goře. Pro Čermáka, Hlavu a mne tura však tímto neskončila. Po hojné večeři jeli jsme nočním vlakem na Bled, při čemž už jsme nikterak neuvažovali o detailech tury, o půvabu hor atd., nýbrž toužili jsme nezměrně po měkkém lůžku. Ale osud se proti nám obrátil studenou tvář. Předně jsme na bledském nádraží nenašli žádný kočár, který by nás pohodlně rozložené dopravil do Zgorice. Zašli jsme do hotelu Triglav, avšak ani tam nebyl žádný povoz pohotov. Ze zlosti jsme vypili láhev vína, která přirozeně přispěla k větší malátnosti, a hrozně zemdleni vlekli jsme se kolem bledského spáleniště k domovu. Konečně okolo půlnoci stanuli jsme v otevřených vrátkách villy Oliny s utkvělou myšlenkou, že musíme stůj co stůj v pěti minutách spat. Než nemělo se státi. Když jsme vkročili do zahrady, ozval se nám vstříc ze tmy známý hlas: „A jé! Mladí pánové, to je dobře, že jste tady; honem na pomoc — chytáme zloděje!“ —

*

Dr. Jiří Čermák.

Krniční Turm.

Prvé překročení od východu k západu.

(Lezecká črta z Višské skupiny.)

II./VIII. 1908.

Tichá noc chýlila se k ránu, a temný les, v němž jsme dosud nejistě tápali, začínal zvolna odhalovati matné obrysy napřažených větví, v cestu postavených kmenů, jichž neústupnost jsme neobyčejně často citelně zakoušeli na vlastní kůži. Přes to, že vál chladný jítňní vítr, stékaly po našich tvářích hojné krůpěje potu, vyvolané spěšným pochodem po nejisté půdě úzké horské stezky. Ani pramen pod hraničním kamenem nezdržel nás déle, než co bylo nutno k svlažení úst — znamení, že máme skutečně na spěch. Stezky ubývalo stejnoměrným, rychlým tempem. Brzy pod námi začala se z jítňního šera vyřavovati mlčící Zajzera s bílými náplavy a černými lesy, žárlivě strážena skalními kolosy Više a Montasia, jichž stíny, jako z papíru vystříhané ostře se odrážely od hořící oblohy na východě.

Těžko najít krásnější zákoutí horské; rozkošná stezka, jež vede úbočím Glavcy, tají se opatrně mezi husté větve klečovní a osamělí

poutníci mimoděk krčí hlavy do ramen při pohledu na obrovské stěny Montáže, jichž mohutné pilíře tváří se tak vznešeně a majestátně, že začínáte věřit, že jste na konci světa a že na nich spočívá tíha celé směle rozpjaté, jasnící se nebeské klenby. A při obrovské stěně strní odštěpená, osamělá věž, jako přeražený Heraklův sloup, jenž sice již nesáhá až do oblak, ale dosud směle tyčí svoje torso k nebesům — Krniční Turm.

Výškou neimponuje. Proti sousední, nebetyčné Montáži neobstojí v soutěži, ale formou svou vynutí jistě údiv každého, kdo kdy v tyto zapadlé končiny zabloudí. Nám při spatření ji zajiskřilo v očích — jeť to náš cíl; pro dnešek je nám hora protivníkem, s nímž nám svěsti boj — a že protivník náš je víc než rovnocenný, vysvitá z jeho kolmých stěn, svítících ve sluneční záři.

Je tomu tři léta, co jsem stanul s přítelem dr. Dvorským na vrcholu smělé té věže po zápasu jí důstojném, po řadě marných pokusů a po námaze, jež dosud tkvěla mi v paměti jako nevšední výkon. Před podobným protivníkem musí míti i vítěz úctu — a s úctou blížili jsme se zas po čase dnes, 11. srpna 1908 skalnímu kolosu nabídnouti revanche. Byli jsme dva, ale tentokrát provázal mne na místě dr. Dvorského přítel K. Hlava, neboť můj starý druh, který se tolik těšil na turu tu, byl v poslední chvíli nenadálou překážkou zavát do Běláku. Úmysly naše, jež už Hlava prozradil ve svém líčení staré Kugyho cesty na Montasio*), byly smělé, zcela přiměřené formě hory. Dr. J. Kugy dostal se s vůdci Oizingrem a Komacem od východu (1. VII. 1903) na vrchol, my chceme bez vůdce tuto turu opakovati a k sestupu užiti cesty „naši“ (z 10. VIII. 1905) stěnou západní — tedy úhrnem: provésti prvý přechod Krničního Turmu od východu k západu.

Po zoufalém prodírání se houštinami klečovní přijalo nás konečně krátce po 7. hod. ranní prostranné sněhové pole na úpatí grandiosní, odtud nepřehledné stěny Montasia. Trochu špeku a chleba, „zapijeného“ sněhem, mělo nás posílit a rozezhřáti k činům. Na dlouhý odpočinek bylo ještě chladno, a tak nejbližší chvíle již zastihují nás v strmém, balvanitém žlebu pod sedlem mezi Montáží a Turmem. V 8 hodin vstupujeme do stěny.

Nástup, nad nímž jsme včera při obhlížení s triedrem na očích krčili zoufale v pochybnostech rameny — kdežto ostatek tračy výstupu zdál se vyložen — zajišťuje úzká, ale zřetelná římsa, vedoucí pod obrovskou žlutou skvrnou do kolmé stěny. Kapesní aneroid udává tlak 607.5 mm. při 20° C teploty. Římsa vede napříč stěnou, mírně stoupajíc, a dovede-li nás správně až k velkému komínu, jenž zarývá se v horní polovině do massivu hory, zajistí nám i dnes vítězství. Sledujeme ji pozorně; již po několika krocích staví nám v cestu husté kosodřeviny, o kus dále tísni se pod silný převis tak, že plazíme se po břiše pod nízkou skalní klenbou. V dalším pokračování už je římsa taková, že běheme lano z tlumoku — 15 m. — a obouváme krpce.

*) V čís. 2. „A. V.“ tohoto ročn.

Místo římsy zaujímá nyní pás strmých zvětralých skalín, řídké zarostlých keří kosůvek. Šplháme srázem vzhůru, střídající se ve vedení; za nedlouho jsme na úpatí kolmé stěny. Pod ní, těsně za keřiky kleče, byla římsa zase trochu vyslovenější, ale nevedla daleko. Po několika krocích přešla v hladké, vyklenuté plotny, jež spadaly strmě do prázdna. Teprve hluboko, hluboko pod nimi bělela se drobná ssutkoviště Italské Krnice, kontrastující se sporými trávníky údolních svahů, odkud zádumčivou melodií hučely zvonce pasoucího se, rozptýleného stáda.

Na kluzkou, šikmou plochu se mi nechtělo. Zkoumavý pohled do hlubiny objevil v bezprostřední blízkosti — as 15 m. pod námi — neširokou, strmou terassu; nad jejím koncem dle výhledu nejbližších skal trůšim již rozhodující komín. Při pohledu shora zdá se, že větve kosodřevin vedou bez přerušení strmou stěnou k okraji terassy, počínající ne přímo pod námi, nýbrž o něco dále stranou. „Přes kosodřeviny to nebude tak zlé,“ soudím; usedám na mohutnou větev klečovic, беру lano, jímž jsme spojeni, do ruky, nakládám společný tlumok, který jsem dosud nesl sám, na bedra Hlavova a velím: „Dolů; pak v levo, šikmo přes kosodřeviny!“ Po krátkém rozmyšlení pustil se druh do díla: Z jeho zdráhavého, pomalého lezení, jež není nikterak jeho zvykem, z tíže, spočívající na laně, a z mnoha otázek: „Kudy teď?“ mohl jsem souditi, že passáž není tak jednoduchá, jak se na prvý pohled zdálo. Sledovati činnost svého přítele jsem nemohl, neboť husté větve kosodřevin, za nimiž jsem seděl, mi zastíraly výhled; třímal jsem tedy pevně lano a spoléhaje na to, co jsem dříve viděl, volal jsem suggestivně do hlubiny: „dolů — trochu v levo, na tu terassu, jen pořád dál!“ Konečně znamení zdola, že Hlava už je na pevné půdě.

Chci následovat, ale k velké zlosti, když už jsem se svezl po povrchu hustých větví klečovic as pět metrů do hlubiny, shledávám, že společlivé keře přestávají a hlinitá skála při neobyčejné strmosti a exponovanosti neposkytuje ani dost málo záruky za celistvost vazů. Musím zpět; potýkám se úporně s nepoddajnými větvemi — lezení vzhůru, „proti srsti“ klečovic je výkon, jež, kdo nezná, neocení — abych se zas dostal na bývalé své stanovisko. Pak po laně, jež nás dosud pojilo, přitahuji si pro posilu smyčku a zometrový svitek lana, kteréžto potřeby se dosud tajily v tlumoku a v moci mého druha. Na mohutné větvi zaklesl jsem smyčku, obvyklým způsobem provlékl ji dlouhé lano, a nyní spouštěl jsem se bezohledně se sekyrkou v zápěstí ruky přivázanou, přes ohýbající se koruny kosodřevin i přes hladké, vratké skaliny nad zejším jícnem propasti k terasse. Během dvou minut byla potměšilá cesta lanovou drahou odbyta. Udýchán spěchal jsem strmým a vratkým ssutkovým terassy za Hlavou, jenž již zvědavě nahlíží do velikého komína, jak to asi půjde dál. Z celého komínu bylo možno odtud, ze spoda, přehlédnouti pouze prvý, spodní stupeň; znamená to, že celek není tak strmý, abychom se musili vzdáti vši naděje.

Skrčen v zátiší komínu jako v pouzdře, klidně odpočívám, zatím co přítel Hlava sestupuje po zvětralém krytu terassy zpět, aby stáhl volně visící lano ze závěsu a tím strhl za námi most, po němž jsme

pronikli až sem. Vrací se za krátko, klidně skládá do tlumoku provaz 12 mm. silný, komunikační prostředek, který nás dosud poutal k ostatnímu světu, a vybízí mne k další cestě. V zákoutí komína se sedí tak spokojeně, že se mi nechce s místa; jen na úsilovné naléhání přítelevo a tvrzení, že o stupeň výše, jak vidět, si odpočineme pohodlněji, zdvihl jsem se k další práci. Opouštěl jsem nerad příhodné místečko k oddechu, neboť lepší hrst jistoty než pytel naděje — a stará zkušenost učí, že zdola zdá se vše ve světle mnohem růžovějším, než tomu ve skutečnosti. Tak i zde. Po prolezení úzkou, strmou těsninou, našel jsem nad stupněm sotva tolik místa, abych se řádně postavil a mohl k sobě vytáhnouti tlumok, který nyní jako společné vlastnictví dopravujeme po laně spojenými silami, já shora, přítel zdola. Jak tomu v strmých komínech bývá, neřídil se tlumok naší, ale svou vlastní vůlí; darmo se druh dole namáhal, aby jej zbytkem lana odtáhl od těsných stěn. Uvázl a trvalo to hezky dlouho, než byl vyproštěn, a cesta byla volná i pro druhého člena výpravy.

Další stupeň, charakteristicky černavých, vlhkých skal zase nás oloupil o mnoho drahého času, neboť tlumok, tající v sobě z páry kovaných bot, objemné lano a potraviny, nijak nemíní svoji nadutou formu podrobiti nutnosti. Přítel Hlava, jenž zdola řídil směr, tahal za lano, div že mne nestrhl do hlubiny; ale tlumok jevil se vůči jeho projevům síly a obratnosti zcela necitelným. Když jsme konečně po dlouhotrvající námaze zpuřného netvora vyprostili, obětoval můj společník, svoje záda, abychom pro příště se vyhnuli podobným nepřítelům. Vzal tlumok, připevnil k němu i obě sekyrky, abychom se jich podáváním nezdržovali, a pak zase spěcháme vzhůru. S volnými rukama, bez přítěže leze se pěkně, a netřeba se tedy lekati další partii komínu. Pod balvanem, vězicini mezi stěnami, prolézám do travnatých skal, a jimi bez obtíží vystupuji na téměř příkloněné věže, jež při pohledu z protějších svahů Glavcy zdánlivě dělí spodní část obrovského komínu ve dvě ramena. Závratný, poutavý pohled do Zajzery na vzdušném tomto výstupku zdržuje na okamžik naše kroky. V nejbližší chvíli však již odvrácíme zraky od hlubiny, ozářené slunečním jasnem a oživené hlaholem zvonce stád, a věnujeme plnou pozornost zase svému úkolu.

Komín v místech těchto je méně spádový, můžeme po jeho nerovném dnu stoupati jako po schodišti. Abychom se zbytečně nedomnívali, že se na Krniční Turm může jen tak lehko, změnilo se srážné dno komínu brzy v kolmý stupeň, nahore uzavřený dvěma balvany. Druhý, horní balvan vězí mezi stěnami tak, že přečnívá přes spodnější jako zcela řádný převis. Podobný pohled v prvém okamžiku ochladí poněkud lezecký zápal, ale ne na dlouho. Již jsem v komíně, zády vmačknut do temného, těsného jeho nitra, a všemi čtyřmi opíraje se o stěny, posouval jsem se pohodlně vzhůru. Teprv, když jsem již lebkou skoro narazil na spodní ze závadných balvanů, užil jsem vhodného záchytu k obratu, a nyní, čelem k překážce, jal jsem se napínati všechny síly, abych se přesmykl. Hezky dlouho trvaly moje pokusy o to, jak přes poslední balvan; pomyšlení, že jsme již jednou stáhli lano za sebou, nutilo mne k horečné činnosti. Prsty mi již umdlávaly,

když rozhodl příhodný stup v protější stěně; s jeho pomocí vysunu jsem se vzhůru na balvan. Pomohl jsem k sobě příteli obtíženému tlumokem a sekyrkami a po několika případných, obtížnost místa plně vystihujících jadrných kletbách (bez nichž překonává převisy snad jenom Jože Komac) stoupáme dále komínem vzhůru, kde nás očekává mohutný, černý balvan, zasazený na komín jako obrovský příklop.

(Příště dále.)

*

Ze slovanských Alp.

Z Jezera sděluje nám pan starosta Fr. Muri, že v údolí leží sníh na 65 cm vysoko; 21. prosince sněžilo vydatně, jako málokdy vůbec. Na horách je sněhu již tolik, že značné laviny sjížděly v poslední době dolů. K české chatě těžko bylo by dostat se pro nebezpečí lavin. — Nová silnice přes Jezerní vrch bude ze strategických ohledů rychleji stavěna a dříve hotova, než za dvě léta, jak původně bylo stanoveno.

Třetí díl spisu „Der Hochtourist“, který jedná o výstupech ve slovanských Alpách, a je považován za dokonalé dílo pro všechny, kdož pěstují tak řečenou „vysokou“ turistiku alpskou, měl býti nově vydán r. 1908. Bohužel se tak nestalo. Poslední třetí vydání z r. 1903 nemá dnes pro horského turistu značnější ceny, jsouc naprosto neúplné a také nesprávné. Česká chata je v něm uvedena na jižní straně Saviňských Alp ve výši 1698 m! Není poznamenáno, že má v létě hospodářství. Výška Kocbekovy chaty označena je 770 metrů nad mořem! Výstup z české chaty na Grintovec označen je „schwierig“ (v díle tomto označují se všude jinde za těžké výstupy, které Baedeker a Mayer „Deutsche Alpen“ označuje jako velmi nebezpečné). Porovnáme-li druhé vydání z r. 1899 se třetím, seznáme, že vydání třetí neuvádí v Karavankách vůbec pranic nového; v Julských Alpách toliko něco o Prisojniku! — Toto vydání z r. 1903 nemůže se vůbec porovnávat s našimi cestopisy. V našich „Saviňských Alpách“ od L. Mareše popsáno je mnohokrát větší počet horských tur, v „Julských Alpách“, vydaných rovněž našim odborem, vyličeeno je dvakrát tolik tur, než v „Hochtouristovi“; kromě toho v Alpském Věstníku po vydání „Julských Alp“ uveřejněno bylo tolik popisů horských výstupů v Alpách Julských, že bezpečně můžeme říci, že ani nově, očekávané 4. vydání díla „Hochtourist“ nevystihne dosavadní práce naše.

V Kranjské Goře budou již letos zřízena koupadla, což zajisté letní hosté s povděkem uvítají.

Na dokončení chaty v Koritnici bylo pracováno ještě v prosinci. Dle zprávy, zasláné vůdcem Černutou z Logu, je chata úplně hotova, takže příštího roku možno počítí hned s vnitřní instalací.

Obce Rateče a Kranjska Gora stejně jako celá řada jiných horských obcí slovanských přitkly slovanskému alpskému družstvu vý-

hradní právo na stavbu a značení stezek na území jim příslušejícím. Kromě toho žádají odstranění čistě německých tabulek, které D. u. Ö. A. V. vyvěsil. Obě obce se sousední Mojstranou, značí nejdůležitější údolní posici pro Julské Alpy ze strany východní.

Z trentského Logu píše nám starosta p. Cuder, že Trenta byla letos navštívena asi 300 turisty, z nichž 190 přenocovalo v hostinci „u Zlatoroga“, zařízeném za pomoci S. P. D. Vzpomeneme-li si, že před několika lety, kdy v Trentě hospodařilo ještě německé a rakouské alpské družstvo se svojí Baumbachovou chatou, činila roční návštěva Trenty 10—20 osob, vidíme, jak úspěšná byla tu práce slovinského alpského družstva. Rozsáhlá síť stezek, slušnější poměry ubytovací v trentském Logu způsobují, že Trenta nabývá významu uznaného turistického východiště.

Zimní sporty v Karavankách doznávají všeobecné obliby a také podpory příslušných činitelů. Ljubelské údolí vyhledávají sánkaři, Medvedji dol a okolí Celovecké chaty hodí se dobře lyžařům. V Podgoře je po celou zimu otevřen hotel, Karavankenhof. Všechna zařízení pro zimní sport v těchto krajinách jsou v rukou německých. Což okolí Bledu a Bochyňská kotlina nehodily by se pro slovanské lyžaře?

Na Skutu severní stěnou vystoupil v létě minulého roku p. Jar. Mattuš s vůdcem Potočnikem, zvolili však poněkud jiný směr, než Günther ze Saarů při prvním výstupu a Dr. Vojt. Prachenský při druhém, a vystoupili ze stěny asi 150 m pod vrcholkem směrem k Struce.

Pokus o výstup na Kočnu od severu podnikl p. J. Mattuš s Potočnikem. Z české chaty šli pod Malými Vratci nad vodopád Kočny, přešli sníh do boku středního Kupu a dostali se na hřeben spojující Kočnu se středním Kupem. Mlhy zmařily další cestu.

Ústředí slovinského alpského družstva zamýšlí provésti v nejbližší době celou řadu významných úprav. Vedle rozšíření chaty na Kredarici, o němž jsme se již zmínili, budou také v Aljažově domě provedeny některé změny, doplní se síť stezek v Razorské skupině, zahájeny kroky pro jednotné orientační tabulky celého družstva, vůdcové družstva budou pojištěni proti úrazu a založí se pro ně pensijní fond; bude vydán seznam chat družstva a rozšířen za účelem reklamy. Krátce hledí S. P. D. býti činnou ve všech směrech.

Poškození chat. Některé chaty našeho družstva byly poškozeny, tak Kamnická chata, které odtržena větrem část střechy a chata na Poreznu, kde zloději odnesli drát hromosvodu a některé orientační tabulky.

Ve vratském údolí blízko Aljažova domu staví si vilu pro letní pobyt v centru hor dr. Šlajmer z Lublaně. Myšlenka tato jest velmi pěkná a dalo by se jí dobře použít i na jiných místech slovanských hor, na př. na louce Projeva senožet v Zajzeře.

*

Literatura.

Planinski Vestnik roč. XIV. jest opětně bohat zajímavým obsahem. Osvědčení spolupracovníci Mlakar, dr. Švigelj, dr. Tomišek (nyní redaktor) a dr. Tuma dělí se o většinu článků. Povšechně orientaci o otázkách z alpsismu věnováno je dra. Tummy pojednání, Alpinism', dále výťah z článku prof. Chodounského o poměru turistiky ke zdraví, jakož i článek o výzbroji horolezce. Domácími horami zabývají se dr. Tuma a dr. Tomišek (Krn, Špik nad Policami, Razor atd.), cizími hlavně J. Mlakar. Vedle toho přinesl Planinski Vestnik veliké množství drobnějších zpráv, hodících se výborně k běžné informaci. — S nemalým potěšením vítáme, že Planinski Vestnik bude od 1. ledna 1909 vycházeti v nové zdokonalené úpravě a hodlá přinášeti též hojně ilustrace. Není pochyby, že časopis znamená mocné vnitřní pouto pro členy družstva a mnohým, kdož žijí vzdáleni hor, přináší nejmilejší četbu.

T. Ippen, *Die Gebirge des nordwestlichen Albaniens.* (Abhandlungen der k. k. geograph. Gesellschaft in Wien 1908.) V první kapitole zabývá se autor severoalbánskými Alpami. Hlavní hřebec jejich sahá od sedla Predelce až k Čafa Dilit a k Peči. Nejméně známý je pruh mezi Čafa Pejs a Čafa Dilit. Z nejkrásnějších je okolí měst Plavy a Gusinje, která však je těžko navštívit pro zást jejich obyvatelstva proti cizincům. Obyvatelé těchto měst nejsou Albánci, nýbrž Srbové, převahou vyznání mohamedánského. Neméně důležité jsou hory nad Cijevnou, zejména v obvodu osad Vukli a Nikši. V celku část Ippenova díla pojednávající o vysokých horách je dosti krátká, ostatek věnován jest horám v Dukadjinu, Mirditě a jižních částech, kde jsou pohoří značně nižší. Jinak vyplývá z celého pojednání jasně, že naše znalosti těchto hor jsou velice chabé. Co však dosud je známo, to bylo v Ippenově práci účelně zařazeno, takže nabýváme přece jakéhosi přehledu o celém území. Kniha je provázena řadou skutečně krásných reprodukcí, zejména pohledů na Štarcu a Gradu (ze salaše Vransy), na jezero Liceni Gštars a j.

*

Různé.

Dolomitské dráhy. Na italské straně počne se stavěti dráha z Belluna do Pieve di Cadore, 48 km dlouhá. — Na jaře rovněž začne se zřizovati dráha z Toblachu do údolí Ampezzo. — Ing. J. Riehl obdržel povolení ku předběžným pracím pro dráhu z Bolzana přes Waidbruck, St. Ulrich, Wolkenstein, sedlo Sella a Pordoi, Arabbu, Andraz, sedlo Falzarego do Cortiny. — Týž pracuje na projektu drah z Bolzana přes Seis do Kastelruth a z Brixenu přes Albeins — Gufidaun do Grödenského údolí s odbočkou do Vlnössu.

Kombinované lístky pro dráhu z Vídně do Innsbrucku a pobyt v hotelích zavedly rakouské státní dráhy, tak jako dříve již pro cestu z Vídně do Solnohradu. Mají dvanáctidenní platnost a obsahují kromě lístků na dráhu poukázky na volný sedmidenní bezplatný pobyt s opa-

třením v hotelích za cenu 160 K s použitím prvé, 130 K druhé třídy vlaků. Vydávají se ve Vídni na západním nádraží v pokladnách rychlíkových a v kanceláři st. drah, Vídeň, 1. okres, Wallfischgasse 15.

Z Tridentu ke Gardskému Jezeru má dle Österr. Touristen-Zeitung býti stavěna dráha. Ministerstvo železnic zahájilo přípravné práce.

Nebezpečí býků. Návštěvníkům hor je dobře známo, že v Alpách kromě lavin, kamení, náhlé nepohody a jiných objektivních nebezpečí existuje také nebezpečí býků. Úředně je sice nařizováno, že tato užitečná, ale zlá zvířata mají býti stále hlídána, avšak žádného majetníka nenapadne, aby se úředním rozkazem řídil. „Gau Karavanken“ podala v té záležitosti rozklad zemské vlády koroťanské a navrhuje na zkrocení býků jednoduchý, avšak účinný prostředek. Býkovi se zavěsí na krk na krátkém řetěze tlustý klacek, který mu sice nepokáží ve volné chůzi, dá-li se však do běhu, tluče jej přes nohy, takže milý býk brzy ustane v pronásledování. Doufáme, že zemská vláda tomuto návrhu vyhoví a že příštího roku budeme kolem býků již choditi se vztýčeným čelem.

*

Spolkové zprávy.

Lednový večer odboru koná se 5. ledna 1909 na Žofině. Na pořadu je rozhovor o vysoce zajímavém a aktuálním thematicu, o našem poměru k zemím jihoslovanským po stránce turistické a hospodářské. Několik pánů s poměry obeznámených hodlá podati zajímavá vysvětlení o všech těchto otázkách. Očekáváme, že členstvo hojnou účastí dokáže pochopení pro seriosní práci na slovanském jihu.

Seznamy tur, vykonané našimi členy, uveřejníme příště. Třikrát připojili jsme „Alpskému Věstníku“ formulář výkazu o turách, v prosinci pak v čas zaslali jsme zvláštní dopis turistům, kteří obvykle konají horské tury, dosud však je nesdělili; avšak odpovědi docházejí ne tak, jak bylo by třeba. Doufáme, že příště budou přihlášky rychlejší.

Odznaky pro vůdce S. P. D. Slovinské Alpské družstvo buduje soustavně na organizaci vlastních vůdců. Nyní pořizeny pro ně velmi vkusné odznaky, z nichž dva dostanou vůdcové autorisování českým odborem: Jernej Krč a Janez Černuta.

Při posledním večeru našeho sdružení vybralo se na chatu v Koritnici 70 K. Další příspěvky přijímá Fr. Jenčič, Mengeš, Kranjsko.

Humpolecké lodny

na obleky turistické a lovecké, jakož i jemné modní látky anglické a brněnské doporučuje v největším výběru a levných cenách při dobré jakosti obchodní dům

J. Novák,

Praha, Vodičkova ulice, jediné „u Štajgrů“,
Kolín, Rubešova ulice.

== Vzorky na požádání franko. ==